

תמצית העמוד

סיכומי גפ"ת קצרים וברורים ללומדי העמוד היומי

גליון 7 | שבת כ"ט - מ"ד | ניסן ה'תשפ"ד

האדם יומו, ואמר לו שימות בשבת, ולא הסכים הקב"ה להוסיף לו יום אחד כדי שיוכלו להתעסק בו ובהספדו, מפני שאין מלכות נוגעת בחברתה, ולא לקצר ימיו ביום אחד כי זה חשוב לפניו יותר מאלף עולות שהקריב שלמה, כל השבת בכל השנים לא פסק מללמוד מפני שהתורה מגינה ממות, ובא מלאך המות ובחש באילנות ויצא דוד לראות ומת.

ל: ספר קהלת - ביקשו לגנוז ספר קהלת מפני שדבריו סותרים זה את זה, בענין השחוק ובענין השמחה, ולא גזוהו מפני שתחילתו וסופו וכ"ש אמצעו דברי תורה, "מה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמול תחת השמש" הא אם יעסוק בתורה שהיא נבראה קודם השמש יש יתרון. ו"סוף דבר הכל נשמע את האלוקים ירא ואת מצוותיו שמור כי זה כל האדם", והיינו שכל העולם נברא בשביל אדם הירא את ד' ושומר מצוותיו, וי"מ שהכונה שאדם כזה שקול כנגד כל העולם, וי"מ שהכונה שכל העולם נברא בשביל להיות צוות לאדם כזה. ויישבו חז"ל את הסתירות בדבריו, "טוב כעס" שכועס הקב"ה על הצדיקים בעוה"ז "משחוק" לרשעים בעוה"ז כדי להאכילם חלקם בעוה"ז ולטורדם מן העוה"ב, ו"לשחוק אמרתי מהולל" זה שחוק לצדיקים בעוה"ב, ו"שבחתי אני את השמחה" זו שמחה של מצוה כגון הכנסת כלה, שעל ידי השמחה השכינה שורה, דכתיב "והיה כנגן המנגן ותהי עליו עצלות, ושחוק ואפי' באין בו לצון מ"מ חסר בישוב הדעת, וקלות ראש - לצון, ודברים בטלים. וכן דבר הלכה וחלום טוב מגיעים ע"י שמחה של מצוה, אבל שמחה שאינה של מצוה עליה נאמר "לשמחה מה זו עושה".

צריך להקדים דבר שמחה לפני דבר הלכה, והני מיילי הרב אבל התלמיד ישב באימה. וללישנא בתרא גם הרב צריך להיות באימה אבל יפתח במילתא דבדיחותא.

ביקשו לגנוז ספר משלי מפני שדבריו סותרים זה את זה, בענין אם לענות כסיל כאוולתו, וישבוהו שבמיילי דעלמא אין לענות לו, כדמצינו ברבי ורבי חייא שאמרו להם אדם אשתך אשתי ובניך בני, ונתנו לו כוס של יין ופקעו ומתו, והועיל להם שבניהם אינם ממזרים. ובדברי תורה יענה לכסיל, כדמצינו שרבן גמליאל אמר שעתידה אשה שתלד כל יום, ואילנות יוציאו פירות בכל יום, וארץ ישראל תוציא גלוסקאות וכלי מילת, ולגלגל תלמיד על דברים אלו, והראה לו ר"ג שתרנגולת יולדת כל יום, וצלף מוציא פירות כל יום, וכמהין ופטריות דומים לגלוסקאות, וסיב הדקל דומה לכלי מילת.

וכל המקלקלין פטורים, ואינו חייב אלא כשעושה כך ע"מ לתקן, שאז זה לא נחשב קלקול, וסובר רבי יוסי שצריך שהתיקון יהיה באותו מקום, ובמכבה פעולת הכיבוי מתייחסת לפתילה ולא לנר ולשמן, ולכן רק בחס על הפתילה הוי כסותר ע"מ לבנות במקומו. וי"מ שגר ושמן יתכן שהוא צריך אותם לשימוש שאינו הדלקה, וכתב רש"י שאינו נראה, שהרי הוא יודע אם כוונתו להדליק בהם, וסתם נר עומד לחזור ולהדליק בו. ואף שמלאכות שבת נלמדים מהמשכן ושם הוי סותר ע"מ לבנות שלא במקומו, כיון דכתיב "על פי ד' יחנו ועל פי ד' יסעו" הוי כסותר ע"מ לבנות במקומו. שיטת רש"י שר"ש מחייב רק בלא הובהבה מתחילה, דבעינן שיהיה בכיבוי יותר תיקון ממה שהיה לולא ההדלקה.

דוד ושלמה

הגמרא מבארת כמה דברים שאמרו דוד ושלמה, שנראים כסותרים זה את זה, ומתוך הדברים מתבאר מעלת החיים לעומת מעלת המתים, מיתתו של דוד וקבורתו ושנמחל לו עוון בת שבע, ומעלת שמחה של מצוה, ומתי יש לענות כסיל כאיוולתו.

ל: מעלת החיים לעומת מעלת המתים - דוד המלך אמר "לא המתים יהללו יה", והיינו שלעולם יעסוק אדם בחייו בתורה ומצוות קודם שימות, מפני שאחר שמת נעשה חפשי מן התורה והמצוות, וכמו שאמר דוד "במתים חפשי". והא דאמר שלמה "ושבח אני את המתים שכבר מתו", וי"מ שהכונה למה שמשה התפלל במדבר הרבה תפילות ולא נענה אף שאין צדיק ממנו, וכשאמר "יכור לאברהם וליצחק ולישראל עבדיך" נענה. וי"מ שהשבח הוא מה שגזירות משה קיימות גם אחרי מותו. וי"מ שהכונה למה שכשבנה שלמה את בית המקדש אמר כ"ד רננתו ולא נפתחו שערי היכל להכניס את הארון, וכשאמר שלמה "שאו שערים ראשיכם וכו' ויבוא מלך הכבוד" רצו לבולעו מפני שחשבו שכוונתו לעצמו, ואמרו להם "ד' עזוז וגבור", והוסיף ואמר "שאו שערים וכו' מי הוא זה מלך הכבוד ד' עזוז וגבור וכו' " ולא נענה", ורק כשאמר "זכרה לחסדי דוד עבדך" נענה, ובזה נתברר שנמחל לדוד אותו עוון דבת שבע, ונהפכו פני שונאי דוד (-משפחת שאול שמעי וכיוצא בו) כשולי קדירה, וכן מחל הקב"ה לישראל מה שאכלו ביום כיפור בחנוכת בית המקדש, וחזרו לבתיהם ומצאו נשותיהם בטהרה ונתעברו בנים זכרים. וי"מ שהכונה למה שאמרו לשלמה כשדוד מת בשבת והיה מוטל בחמה, וכן שאל מה יעשה לכלבים של בית אביו שהיו רעבים, ואמרו לו שיחתוך נבילה ויניח לפני הכלבים, ויטלטל את אביו ע"י ככר או תינוק, ונמצא שלצורך כלב חי התירו טלטול נבילה, ואת האריה המת התירו לטלטל רק ע"י ככר או תינוק. לישנא אחרינא הקדימו תשובת הכלב החי לאריה המת.

מיתתו של דוד - דוד ביקש "הודיעני ד' מידת ימי", ואמר לו הקב"ה שגזירה היא שלא ידע

כ"ט: באיזה אופן אסור להדליק נר לשבת, שמא יסתפק מן השמן - אין להניח שפופרת של ביצה עם שמן שיטפטף לנר הדולק בשבת, שמא יסתפק מן הנר בשבת, וכיון שהקצהו לנר חייב משום מכבה, ואפי' בשפופרת של חרס דמאיס, אסור. ואם היוצר חיבר מתחילה את השפופרת לנר, או שבעה"ב חיברה בסידי או בחרסית כעין יוצר, מותר מפני שהוא כלי אחד ואין לחוש שיקח משם שמן. וכן אין לשים קערת שמן ולתת ראש הפתילה בתוכה, אע"פ שיש הפסק בין הקערה לנר. ורבי יהודה מתיר בכל אלו דלא גזר. הגמ' מביאה צריכותא לג' מקרים אלו. עוד מביאה הגמ' שבבית נתזה השתמשו בשבת בשפופרת ביצה מנוקבת, מפני שהיו זריזים.

מחלוקות ר"י ור"ש

דבר שאינו מתכוין - לרבי שמעון דבר שאין מתכוין מותר, ועל כן גורר אדם מיטה כסא וספסל ובלבד שלא יתכוין לעשות חריץ, ולרבי יהודה דבר שאין מתכוין אסור, ולכן אסור לגרור מיטה כסא וספסל אף שאין כוונתו לעשות חריץ, ואף בעלית שיש אסור, גזירה אטו עליה שאינה מרוצפת. לעולא נחלקו בקטנים אבל גדולים שא"א בלא גרירה מותר אף לר"י, ולר' ירמיה מחלוקת בגדולים אבל בקטנים לכ"ע אסור, ורבה מוכיח שר"ש מתיר אף בקטנים, ממה שהתיר ר"ש למוכרי כסות ללבוש שעטנז, ובלבד שלא יתכוונו שהבגד יגן עליהם מפני החמה או הגשמים, והצנועים תולים את הבגדים על מקל, ומבואר שלמרות שאפשר לעשות כמו הצנועים ר"ש מתיר.

מלאכה שאינה צריכה לגופה - שיטת רבי יהודה שמלאכה שאינה צריכה לגופה חייב עליה, ולר"ש פטור. ועל כן המכבה את הנר מפני נכרים או לסטים או רעה או לחולה שישן, אם עשה כך מפני פיקוח נפש מותר, ואם אין בזה פיקוח נפש, לר"י חייב ולר"ש פטור, וכן אם עשה כך מפני שהוא חס על הנר או על השמן או על הפתילה, לר"י חייב ולר"ש פטור. וכיבוי אינו נצרך לגופו, שהרי היה מעדיף שלא תדלק מעולם, אלא כדי שלא תדלק הפתילה וכדומה, ורק היכא שמכבה כדי לעשות פחם, או שמהבהב פתילה כדי שכשיחזור וידליקה היא תדלק טוב, הוי מלאכה הצריכה לגופה. ולרבי יוסי רק לצורך הפתילה חייב מפני שעושה אותה פחם, והגמ' (ל"א:) מבארת שרבי יוסי סובר כר"ש, ואיירי בפתילה שצריך להבהבה, שבזה גם לר"ש חייב. ועולא מפרש שרבי יוסי סובר כר"י שכיון שהוא צריך את הכבוי בשביל דבר אחר חשיב מלאכת מחשבת, ומ"מ רבי יוסי חולק רק בחס על הפתילה, משום דס"ל דהוי כסותר ע"מ לבנות שלא במקומו שהוא פטור, דהנה סתם מכבה וסותר וקורע ומוחק הם קלקול,

מעלת הענוה ויראת שמים

ל"א. מעלת הענוה של הלל - לעולם יהיה אדם ענוותן כהלל ולא קפדן כשמאי. ומעשה באחד שניסה להקניט את הלל ע"י שבא בערב שבת בזמן חפיפת הראש ושאל מפני מה ראשיהם של בבליים סגלגלות וכו', ואמר לו הלל שישאל את כל השאלות שיש לו, והפסיד ד' מאות זוז. עוד מצינו ששמאי לא הסכים לגייר מי שקיבל רק תורה שבכתב שהרי גר שלא מקבל אפי' דבר אחד אין מקבלים אותו, והלל גיירו וסמך על חכמתו שירגילו לקבל עליו, שלא היה כופר בתורה שבעל פה, והביאו להאמין גם בתורה שבע"פ. וכן מצינו ששמאי לא הסכים לגייר אחד שרצה ללמוד כל התורה על רגל אחת, והלל אמר לו כל דעלך סני לחברך לא תעביד, ואיך פירושה זיל גמור, י"מ חברך היינו הקב"ה שלא יעבור על דברי הקב"ה כמו שאינו רוצה שחבירו יעבור על דבריו, וי"מ חבירו ממש כגון גזילה גניבה וניאוף ורוב המצות. וכן מצינו ששמאי לא הסכים לגייר אחד שרצה להתגייר ולהיות כה"ג, והלל גיירו ואח"כ לימדו הפסוק "והזר הקרב יומת".

והיה אמונת עיתך חוסן ישועות חכמת ודעת - אלו ו' סדרי משנה. ורבא דורש שכשמכניסים אדם לדין שואלים אותו- נשאת ונתת באמונה, קבעת עיתים לתורה כדי שלא ימשך לעסוק כל היום בדרך ארץ, עסקת בפריה ורביה, ציפית לישועה, פלפלת בחכמה, הבנת דבר מתוך דבר, ואף אם קיים כל זאת צריך שתהיה יראת ד' אוצרו.

ל"א: תורה ויראת שמים - התורה צריכה יראת שמים, כתבואה שמרקיבה אם לא מערבים בה קב חומטין (ואים בזה משום אונאה). תורה בלא יראת שמים דומה לגזבר שיש לו מפתחות פנימיות ולא חיצוניות, דבלא יראת שמים אינו חרד לשמור ולעשות. התורה היא השער ליראה. לא ברא הקב"ה את עולמו אלא כדי שיראו מלפניו. רבי סימון שיבא אדם שהוא בר אורין, ואמר לו רבי אלעזר שטוב לשבח במה שהוא ירא חטא מלשבח בבר אורין, דאין לו לקב"ה בעולמו אלא יראת שמים בלבד.

רשעים - אל תרשע הרבה- אף אם עשית עבירות אל תוסיף עוד לחטוא. לא דיין לרשעים שאינם חרדים מיום המיתה, אלא שלבם בריא כאולם, אבל יודעים הם שדרכם למיתה, אלא שהחלב שעל הכליות מונע מהם להתעורר לתשובה.

עונשי העבירות בזמני סכנה

בזמן שהאדם נמצא בסכנה הוא עלול להעניש גם על עוונות שלא היה נענש לולא הסכנה, או שינכו לו מזכויותיו, ויש עוונות שהם סיבה מיוחדת לעונש מסוים, וכדלהלן.

ל"ב. באיזה זמן יש חשש מיתה בנשים ועל איזה עוון - נשים נבדקות בשעת לידתן ואם אינן זהירות בנדה חלה והדלקת הנר הן מתות, והמיוחד בזמן הלידה הוא משום שאז היא במצב סכנה והורע מזלה, וי"מ מפני שאז היא נענשת בלאו הכי על חטאה של חוה, וי"מ מפני שאז ללא סייעתא דשמיא לפתוח רחמה היא מתה מאיליה, וי"מ

כשהיא בריאה אין כח למקטרג להזכיר עוונותיה. וי"א שהנשים מתות בילדותן ואפי' שלא בשעת לידה בגלל ג' דברים אלו, וי"א בגלל שמכבסות צואת בניהן בשבת, וי"א בגלל שקוראות לארון הקודש ארון.

באיזה זמן יש חשש מיתה באנשים - האנשים נבדקים בזמן סכנה שלהם, כגון כשעולים על הגשר, לפי שכאשר האדם נמצא בסכנה צריך נס להצלתו, וגם אם ניצל מהסכנה מנכים לו מזכויותיו. רב לא עבר במעבורת עם נכרי שמא יענש יחד עם הנכרי, ושמואל עבר דווקא עם נכרי משום שאין השטן שולט על שני עמים יחד. עמי הארצות מתים בגלל שקורין לארון הקודש ארון ולבית הכנסת בית עם. (הלכות הקדש ותרומות ומעשרות הם גופי תורה ונאמנים בהם עמי הארץ, דמדאורייתא מותר לחבר לאכול פת ולסמוך על עם הארץ שהפריש ממנה מעשרות, ורק רבנן אסרו דמאי. וכן אין חבר צריך לחשוש בנכסי עם הארץ שמא הקדישם וחזר בו. וי"מ שהאמינו חכמים שהיין שמביאים לנסכים הוא טהור, וקשה שהרי בזה נאמן אף מדרבנן ובמעשרות לא).

מגלגלים זכות ע"י זכאי וחובה ע"י חייב.

מתי ראוי לבקש רחמים - לעולם יבקש אדם רחמים שלא יחלה, מפני שאם יחלה צריך זכות כדי להתרפא. הנוטה למות צריך להתוודות. היוצא לשוק שמצוי שם מריבות יהי דומה בעיניו כמי שנמסר לסרדיוט להוליכו לפני השופט, החש בראשו מיהוש קל יבקש רחמים כאילו נתנהו בקולר, ואם נפל למשכב יבקש רחמים כאילו העלוהו לגרדום שאינו ניצול אלא ע"י פרקליטים, ופרקליטי האדם הם תשובה ומעשים טובים, וניצול אפי' ע"י אחד מיני אלף שמליץ עליו זכות, וי"א שניצול אפי' אם באותו מלאך המליץ זכות יש תשע מאות תשעים ותשע צדדי חובה.

עונשי עבירות מסוימות

כתב המאירי 'כבר ידעת ממצת הדרכים התוריים במשפט יושר השם יתברך, להרבות העונש בדבר שהמכשול מצוי בו, וכן להעניש מדה כנגד מדה, ועל אלו הכונות הרבו רבותינו ע"ה להעיר בסוגיא זו, שעונש פלוני בא בעוון פלוני, הן בקלות הן בחמורות, הן במעשה המוזהר כגון חלול שבת, והקל בכבוד הראוי לכבוד, הן בדבור בלשון הרע ונבול הפה ונדרים ודומיהם, הן בשלילת המחוייב ופריקת עול המצווה כגון בטול תורה ושאר המצות, ואין אנו צריכים בזו להזכיר הפרטים אלא יזהר מכל עבירה וישמר מכל עונש'.

ל"ב: בעוון נדרים שאינו מביא עולות והקדשות שנדה, אשתו של אדם מתה, וי"א שבניו מתים כשהם קטנים, וי"א שהם מתים בעוון ביטול תורה, וי"א בעוון מזוזה, וי"א בעוון ציצית, (והזהיר בציצית זוכה לעתיד לבוא לאלפיים ושמונה מאות עבדים), וי"א בעוון שנאת חנם שלא ראה בו דבר עבירה שמוטר לשנאותו.

בעוון שנאת חנם - באה מריבה לביתו, ואשתו מפלת נפלים, ובניו מתים כשהם קטנים.

בעוון חלה - אין ברכה במכונס, והשערים עולים, וזורעים ואחרים אוכלים, ואם נותנים מתברכים.

בעוון ביטול תרומות ומעשרות - אין טל ומטר, ובגלל זה יש יוקר ואין רווח ובני אדם רצים אחר פרנסתם ואינם מגיעים, ואם נותנים מתברכים עד שיבלו שפתותם מלומר די.

בעוון גזל כגון נשי דמחוזא שאוכלות ולא עובדות וגוזלות בזה את בעליהן, ועוד שע"י כך גורמות לבעליהן לגזול, יש רעב, ואוכלים בשר בניהם.

ל"ג. בעוון עינוי ועיוות וקלקול הדין וביטול תורה

עינוי הדין היינו שהיתו לאחר שהוברר הדבר שלא לשם שמים, עיוות הדין היינו לעוותו במזיד, וקלקול הדין היינו שלא מעיינים בו במתינות והוא מתקלקל מאיליו. חרב ביזה דבר בצורת, ובני אדם אוכלים ואינם שבעים, והלחם נאכל במשקל.

בעוון שבועת שוא או שקר חילול השם

וחילול שבת - שבועת שוא היינו שנשבע על איש שהוא אשה וכדו' שהדבר ניכר שאינו נכון, ושקר היינו שמשקר בדבר שאינו ניכר שהוא שקר, וחילול השם היינו שאדם גדול אינו נזהר במעשיו, וע"י זה הקטנים לומדים ממנו לזלזל בתורה. חיה רעה מתרבת, בהמה כלה, בני אדם מתמעטים, והדרכים משתוממים.

בעוון שפיכות דמים - בית המקדש חרב ושכינה מסתלקת מישראל.

בעוון גילוי עריות ועבודת כוכבים ושמיטה ויובלות - גולים מהארץ ואחרים יושבים על אדמתם.

בעוון נבלות פה - צרות רבות וגזירות קשות מתחדשות, ובחורים מתים ואלמנות ויתומים צועקים ואינם נענים. הכל יודעים כלה למה נכנסת לחופה, אבל המנבל פיו נהפך עליו גזר דין של ע' שנה שהם כל שנותיו של אדם מטובה לרעה, ומעמיקים לו גיהנום, וי"א שאף השומע ושותק מעמיקים לו גיהנום.

המפנה עצמו לעבירה חבורות ופצעים יוצאים בו, ונחלה בהדרוקן שבשרו נעשה עבה, ובהדרוקן הבא מחמת רעב, עורו תפוח על בשרו. ובהדרוקן הבא מחמת כשפים בשרו דק. אביי נחלה מחמת שהרעיב עצמו, ורבא מחמת שהשהה נקביו כדי ללמד לתלמידיו.

סימן לשנאת חנם - ירקון.

סימן לגסות הרוח - עניות בתורה.

ל"ג: אסכרה היא סימן ללשון הרע, שהיא

מתחילה במעיים ומסתיימת בפה, ובאה בעוון לשון הרע, שאע"פ שהכליות יועצות והלב מבין והלשון מחתך, מ"מ הפה גומר. וי"א שאסכרה באה על אכילת טבל שעונשה מיתה בידי שמים וזה מידה כנגד מידה שהאוכל נכנס מרגונו למעיו (ואין הכונה לאכילת דברים טמאים שהרי על זה אין עונש מיתה), וי"א על עוון ביטול תורה שעונשו מיתה, ואף נשים נכרים וקטנים נענשים על שמבטלים אחרים מתורה.

צדיקים נתפסים בעוון הדור, ואם אין צדיקים נתפסים תינוקות של בית רבן.

מעשה דרבי שמעון בן יוחאי - רבי יהודה נתמנה ע"י מלכות רומי להיות ראש המדברים מחמת ששיבחם על שתיקנו גשרים שווקים ומרחצאות, רבי יוסי ששתק הוגלה לציפורי, ורבי שמעון גזרו עליו מיתה על שגינה אותם, ונשמעו הדברים למלכות ע"י יהודה בן גרים שסיפר לאחרים ועי"ז הגיעו למלכות, והתחבא בתחילה עם בנו בבית המדרש, ואחר כך הלך להתחבא במערה, מפני שפחד שיצערו את אשתו והיא תגלה מקום מחבואו, ונברא להם שם מעין מים ועץ חרובים, והיו לומדים ומתכסים בחול כדי שהבגדים לא יבלו, ומתפללים בבגדיהם, ואחרי י"ב שנה בא אליהו והודיע שמת הקיסר, ויצאו וכשראו בני אדם עוסקים בחיי שעה נתנו עיניהם ונשרף, מפני שדבר זה יכול להיעשות ע"י נכרים, והקב"ה יחלק מזון וריוח לעושי רצונו, ויצאה בת קול ואמרה להם לחזור למערה, והיו שם י"ב חודש כמשפט רשעים בגיהנום, וכשיצאו היה ר"א מכה ור"ש מרפא, עד שראו שחביבים מצוות על ישראל ונחה דעתם, והיה בשרו מבוקע ונצטער רבי פנחס בן יאיר חתנו, אמר לו ר"ש אשריך שראיתני כך שהחכמתי בתורה, ואמר ר"ש שכיון שנעשה לו נס יתקן איזה דבר לרבים, (כדמצינו ביעקב דכתיב ביה "ויבא יעקב שלם" בגופו שנתרפא מצליעתו, בתורתו שלא שכח תלמודו מפני טורח הדרך, ובממונו, "וכתיב "ויחן את פני העיר", ו"א שתיקן מטבע ו"א שתיקן שווקים ו"א מרחצאות), ואמרו לרשב"י שיש מקום שיש בו ספק טומאה, וציין רשב"י את מקום הקברות, וטען שהוא סבא שטיהר בית הקברות, ונתן בו רשב"י עיניו ומת, וכן ראה שיהודה בן גרים עדיין חי, נתן בו עיניו ועשהו גל של עצמות.

ל"ד. שלשה דברים צריך אדם לומר ערב שבת עם חשיכה, ולא יקדים לומר מבעוד יום, שמה יפשו ויאמרו עדיין יש שהות, עישרתם הפירות (ואפי' אכילת עראי של שבת קובעת למעשר), עירבתם עירובי חצרות ותחומין, הדליקו את הנר, דכתיב "וידעת כי שלום אהלך, ופקדת נוך, ולא תחטא". וצריך לאומרם בניחותא כדי שיקבלו ממנו.

בין השמשות

בין השמשות הוא זמן שבין היום ללילה, לפני צאת הכוכבים, שיש ספק אם הוא חלק מהיום או חלק מהלילה. ויש בזה נ"מ להרבה דינים כגון איסורי שבת בכניסת השבת ויציאתה וכו', והגמ' מבארת מה מותר לעשות בבין השמשות של כניסת השבת ומה אסור. ויש כמה שיטות מתי מתחיל ומתי נגמר זמן בין השמשות, שלפני אותו זמן זה ודאי יום ואחרי אותו זמן זה ודאי לילה. וכדלהלן.

מה אסור לעשות בבין השמשות של כניסת השבת - בבין השמשות אסור לעשר טבל ודאי דתיקון מעליא הוא, וקסבר שגזרו על שבות בבין השמשות, ולהטביל את הכלים מפני שנראה כמתקן כלי, והוי נמי שבות, וכ"ש שאסור להדליק את הנרות שזה דאורייתא, ולערב ערובי תחומין כיון שזה תיקון מעליא דאפי' למ"ד תחומין דרבנן אסמכוה רבנן אקראי.

אבל מותר לעשר דמאי ולא דמי למתקן מפני שרוב עמי הארץ מעשרים, ולהטמין בקופה של מוכין כדי לשמור על החום, (ואין לחוש שירתיה, מפני שרוב הקדירות רותחות סמוך לבין השמשות, שאז הוא מעבירם מעל האש, אבל משחשיכה אסור להטמין אף בדבר שאינו מוסיף הבל, גזירה שמא ירתיח, ובדבר המוסיף הבל אסור אף מבעוד יום, שמא יטמין קדירה שאינה מבושלת כל צרכה ברמץ שיש בו גחלת ויחתה כדי לבשלה, וגזרו אף במבושלת כל צרכה באינו גרוף וקטום, ואם קטמה אף שחזרה והובערה מותר להשהות חמין ותבשיל המבושלים כל צרכם), ולערב עירובי חצרות (שאינו אלא חומרא ואינו נחשב קנין שביתה גמור. ור"ת רצה לומר שעירובי חצרות חמורים יותר מעירובי תחומין, דאין מערבים אלא בפת, אבל תחומין מערבים בכל דבר חוץ ממים ומלח. אמנם האמת שתחומין חמורים מחצרות, דאסמכוה רבנן אקראי, והא דמערבין בכל דבר, הטעם הוא משום שאין מערבים אלא לדבר מצוה).

ספק עירוב תחומין בבין השמשות קנה עירוב, אף אם אחד עירב לשניים ועירוב אחד נאכל בבין השמשות, והשני הונח בבין השמשות, שניהם מותרים, כרבי יוסי שמכשיר ספק עירוב (ולכתחילה אין מניחים עירוב בבין השמשות), דספק דרבנן לקולא.

ל"ד: צדדי הספק בבין השמשות - בין השמשות הוא בספק אם כולו מן היום, ונ"מ שאם עשה בו מלאכה ביציאת השבת מביא אשם תלוי, או כולו מן הלילה, ונ"מ שאם עשה בו מלאכה בכניסת השבת מביא אשם תלוי, או חלקו מן היום וחלקו מן הלילה, ולכן מחמירים בו כיום ולילה, ונ"מ שזב שראה ב' ימים בבין השמשות, הרי הוא ספק לטומאה ולקרבו, ואם ראה יום אחד אין בו ספק אלא לטומאה, דזב שראה ראה אחת ביום אחד או בשני ימים שאינם רצופים, הרי הוא כבעל קרי בעלמא, אבל אם ראה ב' ראיות אפי' ביום אחד, או ראה אחת בשני ימים כגון בבין השמשות, יש עליו כל טומאות זיבה, אמנם אינו מביא קרבן אלא בג' ראיות. והרואה ב' פעמים בבין השמשות, אם הראשון היה יום והשני לילה הרי הוא כבעל קרי כיון שביום האמצעי לא ראה, אבל אם ראה אחת היתה גם ביום וגם בלילה, והראיה השניה היתה ביום הסמוך, יש כאן ג' ימים וחייב קרבן, ולכן הוא מביא חטאת העוף הבאה על הספק, ואינה נאכלת, דאם אינו חייב קרבן הוי מליקת חולין דהוי נבילה.

ל"ה. מתי זמן בין השמשות

לרבי יהודה - משקיעת החמה כל זמן שפני מזרח מאדימים - שנראית אדמומית חמה בעננים, (והיינו שיבדוק בצד מערב אם פני המערב מאדימים את המזרח), לרבה זה בין השמשות, ולרב יוסף זה יום, ובזמן שהכסיף (-השחיר) התחתון (-כיפת הרקיע הסמוכה לארץ) ולא העליון, אף לרב יוסף זה בין השמשות, אבל הכסיף התחתון והשווה לעליון זה לילה. ונמצא שזמן בין השמשות לרבה הוא ג' רבעי מיל, ולרב יוסף שני שלישי מיל.

(ולגבי **טלטול כוורת בשבת** שיעורו של רב יוסף גדול משיעורו של רבה, שלרבה מגודל ג' כורים ומעלה אסור לטלטלה, שכיון שהיא גדולה אין תורת כלי עליה, ולרב יוסף רק מד' כורים אסור לטלטלה, ואביי אמר שרבה לא התיר לו לטלטל אף כוורת המחזקת ב' כורים, וכמו שמצינו שכוורת העשויה

מקש או קנים ובור ספינה אלכסנדריה שאין לה שוליים והיא מחזקת ב' כורים ביבש (שהם ארבעים סאה בלח, מפני שהגודש הוא שלישי), אינה מקבלת טומאה).

לרבי נחמיה בין השמשות הוא משתשקע החמה חצי מיל, והוא זמן שאם החמה בראש הכרמל יכול לטבול בים ולצאת ואז הוי לילה. (והרוצה לראות בארה של מרים (-הבאר שהיה לישראל במדבר בזכותה של מרים, וכדכתיב "ותמת שם מרים" וסמך ליה "ולא היה מים לעדה"), יעלה לראש הכרמל ויצפה ויראה אותה כמין סלע עגול ככברה בים. ובארה של מרים הוא מעין מיטלטל והוא טהור מלקבל טומאה וטובלים בו, דלאו ככלי דמי להחשיב את המים למים שאובים).

לרבי יוסי זמנו כהרף עין זמן קריצת עין ברפיון ולא בחוזקה, הלילה נכנס והיום יוצא, וא"א לעמוד עליו, והוא מתחיל רק אחרי שנגמר בין השמשות דרבי יהודה שאז זה יום גמור לרבי יוסי, ולכן כהנים יכולים לטבול בבין השמשות דרבי יהודה אע"פ שצריכים הערב שמש, (אבל לרבי יהודה כיון שזה ספק אין טובלים בו).

להלכה - לענין ערב שבת בין השמשות דרבי יהודה אסור במלאכה לחומרא ומביא אשם תלוי, ואין כהנים טובלים בו, ולענין אכילת תרומה אין כהנים שטבלו אוכלים עד אחר בין השמשות דרבי יוסי.

ל"ה: סימן יציאת הכוכבים - בזמן שיש כוכב אחד זהו יום, וכשיש שניים זהו בין השמשות, וכשיש שלש זהו לילה. והיינו בכוכבים בינוניים, ולא בגדולים שנראים גם ביום, ולא בקטנים שאינם נראים אף בלילה.

העושה מלאכה בשני בין השמשות בערב שבת ובמוצאי שבת, בהעלם אחד, חייב חטאת ולא אשם תלוי ממה נפשך, ואיירי שעשה מלאכה כל בין השמשות, דאין לומר שעשה בתחילת בין השמשות בערב שבת ובסוף בין השמשות במוצאי שבת.

מי שאינו בקי בזמן בין השמשות ידליק הנר בעוד החמה בראש הדקלים, וביום המעונן בעיר יראה את התרנגולים אם הם יושבים עדיין על הקורות, ובשדה יראה את העורבים, או יראה את עשב אדאני שבערב עליו כפופים מאד למערב.

שש התקיעות בערב שבת

הראשונה להבטיל את העם שבשדות ממלאכה בשעה שיש זמן להכנס לעיר, ותנא דבי רבי ישמעאל שהיו הקרובים ממתנינים לרחוקים להכנס יחד לעיר, כדי שלא יחשדו ברחוקים שעבדו אחר התקיעה.

השנייה להבטיל עיר ממלאכה וחנניות ממקח וממכר, ונסתלקו התריסים ונעלו החנויות.

שלישית לר' נתן להדליק את הנר, והיו מסלקים את הקדירות למאכל הלילה, ומטמינים את הדברים הצריכים הטמנה למאכל היום, ושוהה כדי צלית דג קטן או כדי הדבקות פת בתנור ועדיין יש שהות שיקרמו פניה, שהיו ממהרים התקיעות כדי להוסיף מחול

על הקודש, **ותוקע ומריע ותוקע** הרי שש, ושובת, והבבליים מנהג אבותיהם בידיהם שתוקעים ותוקעים ומריעים ושובתים. ולרבי יהודה הנשיא שלישית לחלוץ תפילין, והדלקת נר ברביעית.

לרבי יוסי ברבי חנינא אפשר להדליק את הנר אחרי תקיעה שישית, מפני שנתנו חכמים שיעור זמן לחזן הכנסת להולין השופר ממקום התקיעה לביתו, ואמרו לו שאינו כן אלא היה מצניעו שם.

טלטול שופר וחצוצרות בשבת

אסור בשבת לתקוע בשופר או לומר בחצוצרות. ולענין טלטול יש מחלוקת תנאים בכללי טלטול מוקצה, והגמ' מבארת לפי כל שיטה האם מותר לטלטל שופר או חצוצרות בשבת.

בברייתא אחת מבואר שמותר לטלטל שופר אבל חצוצרות אסור, ובברייתא אחרת מבואר שגם שופר אסור.

רב יוסף רצה לתרץ ששופר יחיד מותר בטלטול אבל בציבור לא, וחצוצרות לעולם אסור.

ל"ו. אביי שואל שאם יחיד מותר הואיל וראוי לגמע בו תינוק כיון שראשו כפוף, א"כ גם בציבור ראוי לגמע תינוק עני שפרנסתו על הציבור. ועוד דיש ברייתא שמתירה לטלטל גם שופר וגם חצוצרות.

ולכן הגמ' מתרצת שזה תלוי במחלוקת רבי יהודה רבי שמעון ורבי נחמיה לענין מוקצה, וכדלהלן.

לרבי נחמיה אסור אף שופר דסובר שאין מטלטלים כלי אלא לצורך המיוחד לו.

לרבי יהודה שופר מותר דראוי לגמע בו תינוק, וחצוצרות אסור, דחצוצרות הוי כלי שמלאכתו לאיסור, מפני שזה ראוי רק לתקיעה, אבל שופר הוי כלי שמלאכתו להתר.

לרבי שמעון מותר אף בחצוצרות דלית ליה מוקצה.

דברים שנשתנה שמם והנ"מ בזה

חצוצרתא ושופרא - נ"מ שצריך לתקוע בר"ה במה שנקרא חצוצרתא, וכן אם עם הארץ בא לשאול במה יתקע אומרים לו שיתקע בחצוצרות.

ערבה וצפצפה - נ"מ ליטול בד' מינים מה שנקרא צפצפה, ולא בזו שעלה שלה עגול וקנה שלה לבן.

פתורא ופתורתא - נ"מ למקח וממכר שפתורתא הוא הגדול ופתורא הקטן.

הובלילא ובי כסי - מחט שנמצאת בעובי בית הכוסות מצד אחד כשרה, והיינו בלשונו בהובלילא ולא בהמסס, מפני שדופן ההמסס הוא דק מאד, ואפי' בניקב מצד אחד הוי נקב, אבל בית הכוסות יש לו דופן כפולה, והכפלים דבוקים זה לזה בשומן, ואם ניקב אחד חבירו סותמו.

בבל ובורסיף - נ"מ לגיטי נשים, י"מ לענין לשמה, שבזמננו רק המביא גט מבורסיף אינו צריך לומר בפני נכתב ובפני נחתם מפני שהם בקיאים שצריך לכתוב גט לשמה, וי"מ לענין שינה שם עירו, שצריך לכתוב את השם שהעיר נקראת בה עכשיו.

כירה

שהיה וחזרה בכירה

מדאורייתא מותר להניח על גבי האש קדירה עם תבשיל מערב שבת, אף אם התבשיל יתבשל בשבת, וכן מותר להניח בשבת אוכל מבושל על גבי האש, דאין בישול אחר בישול. אולם חכמים אסרו באופנים מסוימים להשהות מאכל שאינו מבושל, שמא יחתה בגחלים למהר בישולו, וכן אסרו באופנים מסוימים להחזיר קדירה שהוסרה מהאש. ויש בדינים אלו חילוקים בין כירה לבין כופח שחומו רב יותר ולבין תנור שחומו רב יותר מכופח, וכן יש חילוק בין אם התבשיל התבשל כבר או לא, וכן אם גרף או קטם את הגחלים לפני שבת, וכדלהלן.

ל"ז: כירה (עשויה כעין קדירה, ונותנים קדירה בתוכה, ויש עליה מקום לשפיתת שתי קדירות. ל"ח:) שהסיקה בקש ובגבבא (-קש היינו זנבות השיבולים הנקצרים עם התבואה, וגבבא היינו הקש הנשאר בשדה ונגבב בפני עצמו), או שהסיק אותה בגפת (-פסולת שומשמן שהוציא שמן) ובעצים אבל גרף או קטם את הגחלים לכסותם ולצננם (כדי שלא יסיפו הבל), מותר לתת עליה תבשיל, אבל בהוסקה בגפת ובעצים ולא גרף או קטם אסור לתת תבשיל עליה או בתוכה, שמא יבוא לחתות בגחלים.

הגמ' מסתפקת אם הדין הנ"ל איירי בחזרה, אבל שהיה מותרת אף באינו גרוף וקטום, וכשיטת חנניה שכל דבר המבושל כמאכל בן דרוסאי מותר להשהותו אף באינו גרוף וקטום, או שאיירי בשהיה, וגם זה מותר רק בגרוף וקטום, כחכמים שאוסרים שהיה בדבר שאינו מבושל כל צרכו. ולא איפשיטא.

מחלוקת ב"ש וב"ה - שיטת בית שמאי שרק שהיה של חמין מותרת בגרופה וקטומה כיון שאינם צריכים יותר בישול, אבל חזרת חמין אסורה דמחזי כמבשול, וכן שהית תבשיל אסורה, מפני שניחא ליה שיתבשל יותר ויש לחוש שיבוא לחתות, אי נמי לפי שנתקיימה מחשבתו להמשיך את הבישול, ומחזי כמבשול, וב"ה מתירים אף חזרה בתבשיל כיון שהכירה גרופה וקטומה.

ל"ז: **שהיה וחזרה בתוך הכירה** - אף בגרופה וקטומה לא הותרה חזרה אלא על גבי הכירה ולא לתוכה, אבל לענין שהיה ליכא חילוק בין תוכה לעל גבה, אם היא גרופה וקטומה, דאל"כ הרי הוא ממש מטמין ברמץ.

שתי כירות מחוברות וקיר של חרס מפסיק ביניהם, אחת גרופה וקטומה ואחת אינה גרופה וקטומה, ע"ג הכירה שאינה גרופה וקטומה אסור לכו"ע להשהות, וע"ג הכירה הגרופה וקטומה, שיטת ר"מ שלב"ש אסור בשהיה ובחזרה, ולב"ה שהיה מותרת בחמין וחזרה אסורה. שיטת ר"י שלב"ש מותר שהיה בחמין, ולב"ה מותר שהיה וחזרה בחמין ובתבשיל, ואם תנא דמתנני' סבר כחנניה, הוא חולק על ר"י ומתיר שהיה אף באינו גרופה וקטומה.

סמיכה לכירה שאינה גרופה וקטומה מותרת, אף ע"ג קרקע דלא שליט בה אורא.

גחלים שעממו או שנתן עליהם נעורת של פשתן הרי היא כקטומה.

ל"ז: **קטמה ונתלבתה** - עדיין דינה כגרופה וקטומה, ואפי' בגחלים של רותם.

שיטת רבי יוחנן - לרבה בר בר חנה ריו"ח אסור שהיה ע"ג כירה שאינה גרופה וקטומה. ולרב ששת ריו"ח מתיר שהיה בחמין או תבשיל שאינם מבושלים כל צרכם, אף ע"ג כירה שאינה גרופה וקטומה, דס"ל דמתנני' כחנניה, אבל להחזיר מותר רק בגרופה וקטומה. ולרב שמואל בר יהודה ריו"ח מתיר במבושל כל צרכו אפי' מצטמק ויפה לו אף באינה גרופה וקטומה.

וכתבו רש"י ותוס' שמה שנוהגים להשהות קדירה ע"ג כירה שאינה גרופה וקטומה, משום דס"ל כחנניה.

שהיה במצטמק ויפה לו - לריו"ח מותר וכנ"ל, ולרב ושמואל אסור באינה גרופה וקטומה. הקרובים לרב ושמואל ינהגו כדבריהם, ולשאר העולם הלכה כריו"ח שמותר.

שהיה באינה גרופה וקטומה - רב יוסף מתיר, ורב הונא היה אוכל כסא דהרסנא, והגמ' מסתפקת אם הוא סבר שמצטמק ויפה לו מותר, או שכיון שיש בזה מח הוי מצטמק ורע לו, וכדאמר רב נחמן שיש בו מח מצטמק ורע לו חוץ מתבשיל של לפת, שיש בו בשר, ואינו צריך אותו לאורחים, שאז חשיב מצטמק ויפה לו, לפדא דייסא ותמרי מצטמק ורע לו.

ל"ח: **דין מאכל שהתבשל או שהה בשבת** -

מאכל שהתבשל בשבת, בשוגג יאכל במזיד לא יאכל. ומאכל ששהה בשבת (לרש"י הנדון לפי המ"ד שאוסר). בברייתא קתני שמזיד אסור ושוגג מותר, ואיתא התם שלר"מ לכתחילה אסור להשהות תבשיל, ורק חמין מותר, ובדיעבד אם שהה תבשיל שלא נתבשל כל צרכו, במזיד אסור בשוגג מותר, אבל בנתבשל כל צרכו מותר אף במזיד, ולרבי יהודה באינה גרופה וקטומה אסור אפילו בחמין המבושלים כל צרכם, ובתבשיל מותר באכילה דווקא במצטמק ורע לו, אבל במצטמק ויפה לו כגון כרוב ופולים ובשר טרוף שגילה דעתו שאינו צריך אותו לאורחים אסור, (ומה שר"י מתיר להשהות חמין ותבשיל, איירי בגרופה וקטומה).

עוד מצינו שנחלקו בזה רבה ורב יוסף עם רב נחמן בר יצחק, שלרבה ורב יוסף מותר אף במזיד, ושאינו ממבשל בשבת כיון דבשהיה לא קעביד מעשה, ולרנב"י אסור אף בשוגג דאתי לאיערומי, (ובבישול אין חשש זה דלא נחשדו ישראל לבשל בשבת), והגמ' אומרת שרבה ורב יוסף נסתרים מהברייתא הנ"ל, ורנב"י יתרץ כמובא בשם רב שמתחילה היו אוסרים רק במזיד, וכיון שראו שרבו המשהין במזיד ואמרו ששכחו, גזרו לאסור אף בשוגג.

עוד מסתפקת הגמ' מה הדין בדיעבד בעבר ושהה, והגמ' אומרת שממה שרבי יוסי התיר חמין שנשתהו ע"ג כירה, ואסר ביצים מצומקות שנשתהו ע"ג כירה (מפני שזה מצטמק ויפה לו), אין ראייה, די"ל שאסר להם לעשות זאת בשבת הבאה. לרש"י הנדון הוא בעבר ושהה במזיד.

ל"ח: באיזה אופן בית הלל מתירים להחזיר-

בית הלל מתירים חזרה אפילו בשבת. לרש"י הכונה אפי' ביום השבת, אף שאין מוכח שכונתו היתה להחזירה, (משא"כ בלילה מוכח שדעתו להחזירה). ואם הניח את הקדירה על גבי קרקע, לרבי תדאי אסור להחזירה דבטלה הטמנה דאתמול והוי כמטמין לכתחילה, ולרבי יוחנן מותר להחזירה, וכן נחלקו רב דימי ורב שמואל בר יהודה מה דעת רבי אלעזר בהניח ע"ג קרקע. אביי הוסיף כלל שצריך שיהיה דעתו להחזיר, ללישנא קמא כוונת אביי שבאין דעתו להחזיר אסור אפי' בעודם בידו, אבל בהניחם אסור אף כשהיה דעתו להחזיר. וללישנא בתרא כוונת אביי שאם דעתו להחזיר מותר אף בהניחם ע"ג קרקע, אבל בעודם בידו מותר אף שאין דעתו להחזיר. ורבי ירמיה מסתפק היכא שתלאן במקל או הניח ע"ג מיטה, אם חשוב בידו. ורב אשי מסתפק אם מותר חזרה כשפינה ממיחם (-קומקום שמחממים בו מים) למיחם, או דהוי כמטמין לכתחילה).

דין תנור - תנור שהוא צר למעלה ורחב למטה, ומתוך כך חומו רב יותר מכירה, אסור אפי' בהסיקהו בקש וגבבא, בין מתוכו בין מעל גביו. ולרב אדא בר אהבה אסור אפי' בגרוף וקטום. סמיכה לתנור רב יוסף רצה להתיר, ואביי אוסר ותניא כוותיה בברייתא.

דין כופח - כופח הוא פחות חם מתנור ויותר חם מכירה, ויש בו מקום שפיתת קדירה אחת (ובכירה שתיים, וכדמצינו שכירה שנחלקה לאורכה טהורה מפני שא"א להניח שם אפי' קדירה אחת, אבל בנחלקה לרוחבה שאפשר לשים בכל חלק קדירה אחת טמאה, וכופח אף בנחלק לרוחבו טהור), אם הוסק בקש וגבבא דינו ככירה, ומותר לסמוך אבל אסור לתת על גביו, ואם הוסק בגפת ובעצים דינו כתנור, לאביי היינו לענין שאסור לסמוך, ולרב אדא בר אהבה היינו לענין שאסור לשים על גביו אפי' בגרוף וקטום.

דיני בישול שלא ע"י אש

אסור מדאורייתא לבשל בשבת ע"י האש, או ע"י דבר שהתחמם מכח האש (תולדות האור), אולם בישול בחמה לא נאסר, ולענין לבשל בדבר שהתחמם מכח החמה יש מחלוקת אם מותר או אסור, וכדלהלן.

ל"ט: גלגל ביצה בצד המיחם - אין נותנים ביצה

בצד המיחם בשביל שתתגלגל תיצלה קצת עד שתהיה מגולגלת, ואם עשה כן חייב חטאת, כיון שהגלגול בביצה הוא גמר מלאכתו, כדמצינו שמליח הישן וקוליס האיספנין אסור להדיחם בשבת מפני שההדחה היא גמר מלאכתם, (אבל שאר דברים מלוחים מותר להדיחם בשבת אף שלא נשרו בחמין מערב שבת, דאין זה גמר מלאכתו, אבל לשרות אסור, ומה שנשרה בחמין מערב שבת

מותר אף לשרותו בחמין בשבת, ואין בזה תיקון כיון שזה כבר מתוקן).

בישול בחמה ובתולדותיה ובאור ובתולדותיו-

בישול בחמה מותר לכו"ע דאין דרך בישול בכך, ואין לגזור אטו אור, דחמה באור לא מיחלף, ולכן מותר לתת מים צוננים בחמה, (וכן מותר לתת תבשיל בבור כדי לשומרו, ומים יפים בתוך מים רעים בשביל שיצטננו). בישול באור ובתולדות האור (-דבר שהתחמם מהאור) אסור לכו"ע. ובישול בתולדות חמה, לחכמים אסור אטו תולדות האור, שמי שיראה יחשוב שזה הוחם באור, ולרבי יוסי מותר. ומודה רבי יוסי שאסור להטמין ביצה בחול ובאבק דרכים שהוחמו בחמה בשביל שתיצלה, לרבה גזירה שמא יטמין בגחלים, שכיון ששניהם זה בישול דרך הטמנה יסבור הרואה שבשניהם מותר, ולרב יוסף מפני שמזיד עפר ממקומו והיינו שיש לחוש שלא יהיה מספיק עפר ולצורך כך יזיז עפר דבוק והוי חופר גומא, ונ"מ בעפר תיחוח בעומק שאין לחוש שיזיז עפר. ומותר לגלגל ביצה ע"ג גג רותח לרבי יוסי, שאין כאן גזירת הטמנה, וגם חשש הזזת עפר אין כאן, דסתם גג אין בו עפר.

דיני רחיצה וכדו' בשבת ויו"ט

מעשה שעשו אנשי טבריה שהכניסו מערב שבת סילון של צונן לתוך אמה של חמין, וחכמים אסרו עליהם את הדבר, דאסור להטמין בדבר המוסיף הבל אפי' מבעוד יום, וכן אמרו חכמים שדינם כחמין שהוחמו בשבת שאסורים ברחיצה (אף לר"ש המתיר להשתטף כל גופו בחמין שהוחמו מערב שבת, וכדלהלן), וכן אסורים בשתיה, וביו"ט אסורים ברחיצה ומותרים בשתיה. לעולא הלכה כאנשי טבריה, ואמר לו רב נחמן שאנשי טבריה שברו את הסילון שעשו מפני שחזרו בהם.

לרבה מודה רבי יוסי שאסור דדמיא להטמנה, ולרב יוסף רבנן מביאים ראייה לשיטתם ממה שאסרו לאנשי טבריה את הסילון אף שזה תולדות חמה, ורבי יוסי סובר שזה תולדות האור, מפני שהם עוברים על פתח הגיהנום.

ל"ט: חימום מים ביו"ט - לב"ש אסור לחמם

מים ביו"ט, אלא אם הם ראויים לשתיה, וב"ה מתירים.

רחיצה ע"י שפיכת מים - ר"מ אוסר להשתטף -

שפיכת מים על הגוף) כל גופו בין בצונן בין בחמין אף בהוחמו בחול. ר"ש מתיר אף בחמין. ור"י אוסר בחמין ומתיר בצונן, והלכה כדבריו, (ובפירוש איתמר הלכה כר"י, אבל מדין הלכה כדברי המכריע אין ראייה שגם בברייתא הלכה כמכריע). לרב חסדא לא התירו ר"ש ור"י אלא בקרקע כגון אמבטיה של מרחץ, אבל מים שבכלי אסור לכו"ע מפני שהרואה יסבור שהמים הוחמו באור ויבוא לחמם בשבת. (בדין קולי מטלניות ("כ"ט). אין הלכה כרברי ר"ע המכריע, מפני שהוא תלמיד של רבי אליעזר ורבי יהושע שנחלקו בזה, ומפני שר"ע עצמו חזר והודה לרבי יהושע).

מ: רחיצה - מים שהוחמו בשבת אסורים

ברחיצה, ואם הוחמו מערב שבת, בברייתא איתא שמותר לרחוץ בהם פניו ידיו ורגליו אבל לא כל גופו, לרב מותר אף כל גופו אבר אבר, ורבה אמר בשמו שמותר כל גופו אם משייר אבר אחד, ולפירושו קשה על רב מב' ברייתות. ולשמואל אסור אבר אבר, ורק פניו ידיו ורגליו מותר, וכן מבואר בברייתא. רבה עביד כרב בכל דבריו מלבד ג' דברים (שאינן מטילין ציצית מבגד לבגד, ואין מדליקים מנר לנר, ואין הלכה כר"ש בגרירה), והני מילי לחומרא אבל לקולא לא.

סדר גזירות איסור הזעה ורחיצה - בתחילה היו

רוחצים בחמין שהוחמו מערב שבת, התחילו הבלנים לחמם בשבת ואמרו מערב שבת הוחמו, ואסרו רחיצה בחמין אף בחמין שהוחמו מערב שבת והתירו זיעה, ועדיין היו רוחצים בחמין שהוחמו מערב שבת ואומרים מזיעים אנחנו, ואסרו זיעה והתירו חמי טבריה, והיו רוחצים בחמי האור ואומרים בחמי טבריה רחצנו, אסרו חמי טבריה והתירו רחיצה בצונן, וכשראו שאין הציבור עומד בזה כיון שאסרו את הכל, התירו חמי טבריה, וזיעה נשארה באיסורה.

רחיצה או הזעה במרחץ - מרחץ שפקקו נקביו

מערב שבת שעל ידם מתחמם המרחץ, וי"מ שפקקו כדי שלא יצא חומו, מותר לרחוץ בו במוצאי שבת מיד, וא"צ להמתין בכדי ישעשה, שהרי לא נתחמם בשבת, ובשבת עצמה אסור שהרי גזרו על הרחיצה. ואם פקקו נקביו מערב יו"ט, מותר ביו"ט להכנס להזיע, ולהשתטף בבית החיצון אבל לא בתוך המרחץ שמא יאמרו שהוא רוחץ, וזה מותר אע"פ שאין החמין מחופים בנסרים, (ואין חוששים שמא המים התחממו היום מחומו של המרחץ). משרבו עוברי עבירה (וכנ"ל) אסרו זיעה, אמנם אמבטיאות של כרכין מותר לטייל בהם לפי דרכו ואינו חושש שיאמרו שהוא מזיע, אבל בשל כפרים לא כיון דנפיש הבליהו ומזיע.

האי מאן דעבר אדרבנן שרי למיקרי ליה עברינא.

מ: מותר לחמם אלונטית ולהניחה על בני המעיים

בשבת כשהוא חם במעיו, אבל אסור להניח על בני מעיו יורה קטנה של מים שמא ישפכו עליו ונמצא רוחץ בחמין בשבת.

חימום כנגד המדורה - מי שהתרחץ אסור לו

להתחמם כנגד המדורה, כיון שמפשיר מים שעליו, אבל לרחוץ אחר שנתחמם מותר.

חימום מים ושמן - איתא בברייתא שלת"ק מותר

להפשיר מיחם מים כנגד המדורה ובלבד שלא ישאירו שם עד שיתחמם. ולר"י מותר לעשות כך בשמן. ולרשב"ג מותר לאשה לסוך ידה בשמן ולחממם כנגד המדורה ולסוך את בנה הקטן אבל במיחם אסור, ופליג אדרבי יהודה. ובדעת ת"ק לגבי שמן, שיטת רבה ורב יוסף שלת"ק מותר לחמם שמן אף לשיעור שהיד סולדת בו, דשמן אין בו משום בישול, ולרבי יהודה רק בישול שמן אסור, ולרשב"ג בשמן אסור אפי' הפשר, דהפשרו זהו בישולו ולכן יעשה ע"י שינוי. ולרב נחמן בר יצחק

ת"ק אוסר אף בהפשוט ואפי' ע"י שינוי, ורשב"ג מתיר הפשוט ע"י שינוי, ורבי יהודה מתיר בכל הפשוט ואוסר רק בבישול. ולרבי שמן אוסר אפי' בהפשוט, אמנם בכלי שני מותר דכלי שני אינו מבשל שהמים מצטננים שם מעט. ופסק שמואל שבין שמן בין מים אוסר רק בשיעור שהיד סולדת בו, והיינו שכריסו של תינוק נכווית.

דברי תורה בבית המרחץ - אוסר להרהר שם, ואוסר לדבר בד"ת אפי' בלשון חול, אבל לאפרושי מאיסורא מותר, כדמצינו שר"מ אמר לתלמידו שאסור להדיח את הקרקע במים או לסוך אותה בשמן שמא יבוא להשוות גומות. ודברי חול מותר לאומרם אפי' בלשון הקודש.

המבשל בחמי טבריה בשבת חייב מכת מרדות.

אסור לשוט במים בשבת גזירה שמא יעשה חבית של שיטין, ואפי' בבריכה ברשות היחיד שאין לגזור שמא יתז מים חוץ לד' אמות אוסר, אם עוקר רגליו מן הקרקע, ובאית ליה גדודי שהכתלים זקופים ולא משופעים, מותר דלא דמי לנהר, אי נמי בלית ליה גדודי אסור דנועץ רגליו בקרקע הרי הוא ממהה עפר לתוך המים ודמי למגבל.

מ"א. צניעות - כל האוחז באמה ומשתין, כאילו מביא מבול לעולם, אמנם אם עושה כך בשעת שיש ביעתותא דנהרא מותר, וכדמצינו שאם נכנסה בולשת לעיר והיא שעת מלחמה, החביות הפתוחות והסתומות מותרות, דכיון דבעיתי לא מנסכי, (אבל בשעת שלום הפתוחות אסורות). ואם מניח ידו שם משום צניעות כשפניו נגד העם מותר, אבל המניח ידו בשעה שיורד לנהר, הרי הוא כאילו כופר בבריתו של אברהם אבינו, שנראה שהוא בוש בדבר. ומצינו שרבא היה שוחה, ורבי זירא היה זוקף כדי שלא יראה ככופר, ורבנן דבי רב אשי היו זוקפים בירידה ושוחים בעליה.

לרב יהודה כל העולה מבבל לארץ ישראל עובר בעשה, דכתיב "בבלה יובאו ושם יהיו", ולרבי זירא האי קרא בכלי שרת.

ענייני בריאות - פתיחת הפה לשאוף הבל המרחץ, מוציא את ההבל של הזיעה מהגוף. מי שאכל ולא שתה כאילו אכל דם, וזה גורם לחולי מעים. ומי שאכל ולא הלך ד' אמות לפני שישן, אכילתו מרקבת ואינה מתעכלת להיעשות זבל, וזה גורם לריח רע מהפה. והאוכל בשעה שהוא נצרך לנקביו הרי זה כתנור שהסיקוהו כשיש בו אפר, וזה גורם לריח זוהמא של זיעה מכל גופו. ורוחץ במים חמים ולא שותה מהם אפי' אם לא הוחמו אלא למרחץ, הרי זה כתנור שהסיקוהו מבחוץ ולא מבפנים שאינו מועיל לכלום. והרוחץ בחמין ולא נשתטף בצונן, הרי זה כברזל שהכניסוהו לאור ולא הכניסוהו לצונן לחזק את הברזל. והרוחץ ולא סך, הרי זה כשופך מים על חבית הפוכה.

שתיה או הכנסת מים בשבת למיחם

הגמ' דנה אם מותר להשתמש בשבת במים ששהו בכלי חם, או שיש בזה איסור שהיה לפי רש"י או בישול לפי תוס'. כמו כן בהכנסת מים לכלי מתכת

בשבת, שייך לעבור על איסור מצרף בכך שהמים הקרים מחזקים את הכלי. כמו כן בהכנסת מים חמים לתוך מים קרים או להיפך, שייך לעבור על איסור בישול המים הקרים. הגמ' מבארת מתי שייכים החששות הנ"ל.

שתיה מים מכלי ששמים בו גחלים - מוליאר,

והיינו כלי שהמים מבפנים והגחלים נמצאים בבית קיבול קטן מבחוץ, אם הוא גרוף שותים ממנו בשבת, אע"פ שהוחמו מעט מהכלי, כיון שאינו מוסיף הבל. אבל אנטיכי אין לשתות ממנו אף בגרופה וקטומה, ו"מ שאנטיכי היינו בי כירי שיש בכירה חלל שיש בו מים ולצידו גחלים, ודופנה עב, וכיון שיש שם אש בכל ימות החול היא חמה מאד, ומוסיף הבל במים אף בגרופה, אבל בבי דודי יורה גדולה שיש לה שני שוליים וביניהם גחלים והמים על השולים העליונים מותר, ו"מ דהיינו בי דודי, ואסור מפני שנחושתה מחממתה שמתוך שהשוליים מכוסים חומם משתמר, (וי"מ שנחושת טבעה לשמר את הרתיחה), וכ"ש שאסור בבי כירי. וי"מ שמוליאר יש ב' שוליים, ולבי דודי יש מחיצה באמצע.

מ"א: הכנסת מים למיחם - מיחם שפינהו

מהמים שבו, לרבי יהודה אסור לתת לתוכו מים כלל מפני שמצרף, דנתינת מים לכלי מתכות חם מחזקת את הכלי, וזה גמור מלאכת הצורפים, ולר"ש מותר דדבר שאינו מתכוון מותר, ואף לר"ש אין לתת מים מועטים שיתחממו בו, אלא הרבה מים שיופשו ולא יתחממו, והיכא שיש בו מעט מים ופינהו מעל האש אין בו משום מצרף לכו"ע, אבל אסור לתת בו מים מועטים שיתחממו, אלא מים מרובים בכדי להפשירים. לרב אסור לתת מים בשיעור שיכולים לצרף והיינו כשממלא את כולו, ושמואל מתיר גם בזה, דס"ל כר"ש דדבר שאינו מתכוון מותר, אף דס"ל כרבי יהודה שמלאכה שאינה צריכה לגופה אסור.

מ"ב. מה התירו חכמים במקום שיש נזק

לרבים - לשמואל מותר לכבות גחלת של מתכת ברה"ר, כדי שלא ינזקו בה רבים, דכיבוי ברזל אסור מדרבנן ובמקום שיש נזק לרבים לא גזרו, ולדבריו מותר להוליק קוץ ברה"ר פחות פחות מד"א עד שיסלקנו לצידו רה"ר, ובכרמלית שאיסור הטלטול בה הוא מדרבנן מותר לטלטלה אפי' יותר בעקירה אחת, אבל גחלת של עץ שיש בכיביה איסור דאורייתא אסור לכבות, דס"ל כרבי יהודה שמלאכה שאינה צריכה לגופה חייב עליה, אבל לר"ש גם בזה פטור, דכל כיבוי אינו צריך לגופו, חוץ מעושי פחמין ומהבהבי פתילה.

עירוב מים חמים וצוננים - לב"ש מותר לשפוך

חמין לתוך צונן דס"ל תתא דבר, והצונן מצנן את החמין, ולא צונן לתוך חמין מפני שהחמין מחממים את הצונן, ולב"ה מותר אף צונן לתוך חמין, ודווקא כשהמים החמים מונחים בכוס שכיון שהוא צריך את המים לשתיה לא ניחא ליה שיתחממו הרבה, ועוד דכלי שני הוא. אבל אם הם באמבטי שהיא כלי ראשון אסור לערות לתוכם צונן אף לב"ה. ורצה רב יוסף לומר שספל דינו כאמבטי אף שהוא כלי שני, דכיון שהמים מיועדים לרחיצה ולא לשתיה ניחא ליה שיתחממו הרבה, ואמרו לו אביי שרבי חייא תני שספל אינו כאמבטי, ומותר לתת קיתון מים לתוך ספל של מים, בין חמין

לתוך צונן בין צונן לתוך חמין, וכן נהג רבא. ואיתא בברייתא שר"ש בן מנסיא אוסר, ורב נחמן אמר שהלכה כדבריו, בפשטות כוונתו לאסור לתת חמין לתוך צונן באמבטי, והגמ' אומרת שלהו"א של רב יוסף כוונת ר"ש בן מנסיא שגם בית הלל אוסרים נתינת צונן לתוך כוס חמין.

דיני בישול

איסור בישול מדאורייתא הוא בכלי ראשון, אף לאחר שהוסר מן האש, אבל בכלי שני אין איסור דאורייתא. הגמרא דנה האם גם תבלין ומלח שייכים לכלל זה, או שתכונתם שונה וממילא דינם שונה. כמו כן מבארים התוס' האם יש בישול בעירוי מכלי ראשון.

מ"ב: בישול תבלין - אסור לתת תבלין בכלי

ראשון, אף לאחר שהוסר מן האש, דכלי ראשון מבשל כל זמן שהוא רותח, אבל בכלי שני מותר, דכלי שני אינו מבשל. ורבי יהודה מתיר אף בכלי ראשון שהעבירו מן האור, אלא אם כן יש בו חומץ, או ציר של דגים, לפי שכשהם רותחים הם מבשלים את התבלין.

בישול מלח - י"א שאסור לתת מלח אף בכלי

שני, מפני שגם שם הוא מתבשל. ולרב נחמן וללישנא בתרא מותר לתת מלח אף בכלי ראשון שהוסר מן האש, מפני שמלח צריך בישול כבישרא דתורא.

ביטול כלי מהיכנו,

וטלטול כלי לצורך מוקצה

חכמים אסרו לטלטל דברים מסוימים בשבת, והיינו דברים שהאדם הקצה אותם מדעתו מחמת איזה סיבה, וחלק מפרטי הדינים בזה יבוארו להלן (מ"ג: - מ"ז:). הגמ' כאן מבארת האם מותר לקחת כלי המותר בטלטול ולהעמיד אותו במצב שהוא יהיה אסור בטלטול, וכן האם מותר להשתמש בכלי המותר בטלטול, לצורך דבר האסור בטלטול.

אסור לתת כלי תחת הנר לקבל בו את השמן המטפטף מן הנר, מפני שהשמן הוא מוקצה, וקסבר אין כלי ניטל בשבת אלא לצורך דבר שאינו מוקצה, אי נמי קסבר אסור לבטל כלי מהיכנו, להניחו במקום שלא יוכל לטלטלו משם, דהוי כקובע לו מקום ומחברו בטיט ודמי למלאכה. ואם נתנוהו מבעוד יום מותר להשאירו שם. (ד"ן טלטול השמן יתבאר לקמן מ"ד:).

אמר רב חסדא אע"פ שאמרו אין נותנים כלי תחת תרנגולת לקבל ביצתה, כשהיא מטילה את הביצה במקום מדרון והוא חושש שהיא תתגלגל ותישבר, כמו שאסור לתת כלי תחת הנר לקבל את השמן, אבל כופה עליה כלי שלא תשבר -

לרבה טעמא דרב חסדא משום שאין כלי ניטל

בשבת אלא לצורך דבר הניטל, וס"ל שתרגולת עשויה להטיל ביצה באשפה ולא במקום מדרון, ולכן מותר רק לכפות עליה כלי, דהצלה מצויה התירו אף לצורך דבר שאינו ניטל, והצלה שאינה מצויה כגון מדרון, וטפטוף שמן דמתני' לא התירו. ולפי זה מה שמצינו שמותר לתת כלי תחת חבית של טבל שנשברה, איירי בחבית חדשה שמצוי שתשבר. ומה שמותר לכפות קערה ע"ג הנר, איירי בבית נמוך שמצוי שהלהבה תאחז בקורה. ומה שמותר לסמוך קורה שנשברה בספסל או בארוכות המיטה, איירי בקורה חדשה שעשויה

להשבר מחמת כובד הטיט שהיו טחים על הגג. ומה שמותר לתת כלי תחת הדלף, איירי בבית חדש שמצוי בו דלף. ומה שמותר לתת כלי לקבל ניצוצות, הטעם הוא משום שניצוצות שכיחי.

מ"ג. לרב יוסף טעמא דרב חסדא משום **מבטל כלי מהיכנו**. ומ"מ מותר לתת כלי תחת חבית של טבל שנשברה, דטבל חשוב מוכן בשבת כיון שאינו מוקצה אלא מחמת איסורו, ואם עבר על דברי חכמים ותיקנו מותר ומותר לטלטלו ולאכול, ולהכי לא חשיב מבטל כלי מהיכנו. ומותר לתת כלי לקבל ניצוצות, מפני שאין בניצוצות ממש. ומותר לסמוך קורה שנשברה, דווקא ברפוי. ומותר לתת כלי תחת הדלף, דווקא בדלף הראוי. ומותר לכפות את הסל לפני האפרוחים, כיון שהסל יהיה מותר בטלטול אחר שירדו ממנו, אמנם אם היו עליו כל בין השמשות אסור משום **מיגו דאתקצאי**.

שיטת רב יצחק שאין כלי ניטל בשבת אלא לצורך דבר הניטל אפי' בדבר מצוי, וכל המקומות הנ"ל שמצוינו שמותר, איירי בצריך למקומו, ומותר שיכול ליטלו לצורך מקומו, מוליכו למקום שירצה. ומה שהתירו לפרוס מחצלאות ע"ג אבנים בשבת, איירי במקורזלות דחזיא לבית הכסא. ומה שהתירו לפרוס מחצלאות ע"ג לבנים בשבת, מדובר בלבנים שנשאר מהבנין שאינם מוקצה מפני שהם ראויים לשבת עליהם. ומה שהתירו לפרוס מחצלת על גבי כוורת דבורים מפני החמה והגשמים (ובלבד שיפרוס בצורה שיוכלו הדבורים לצאת, דאל"כ אסור משום צידה, שהרי רבי יהודה אוסר דבר שאינו מתכוין), איירי שיש שם דבש, או חלות דבש שחישב עליהם מערב שבת.

טלטול או עשית מחיצה לכבוד המת

מת מוטל בחמה ויהיה בזיון למת אם ישאר שם ויסריח, אסור לטלטלו משום איסור מוקצה, ואסור לעשות אהל להגן עליו מפני החמה משום איסור עשית אהל. הגמ' מבארת באיזה אופנים מותר לטלטלו או לעשות אהל עבורו.

מ"ג: עשית מחיצה להגן על מת מפני החמה - מת המוטל בחמה ויש לחוש שימהר להסריח, באים שני אנשים ויושבים בצידו על הקרקע כדי שיצטערו

מהקרקע שהתחממה מהחמה, חם להם מלמטה, מביאים מיטה לישב עליה, חם להם מלמעלה מביאים מחצלת ופורסים עליהם, וזוקפים המיטות ושומטים על המיטות את המחצלת, וכשריצו נשמטים משם, ונמצאת מחיצה עשויה מאיליה. אבל אסור לזקוף את המיטות ואח"כ לפרוס את המחצלת, מפני שדרך עשית אהל הוא מחיצות ואח"כ גג, ואין עושין אהל עראי בתחילה בשבת.

טלטול מת בשבת - מותר לכו"ע לטלטל מת ע"י ככר או תינוק. ולהופכו ממיטה למיטה עד שמגיע לצל, לשמואל מותר ולרב אסור, ונחלקו אם טלטול מן הצד מותר. וממה שמצינו במשנה שנחלקו אם מצילים את המת מפני הדליקה, אין הכרח שנחלקו אם מותר לטלטול מן הצד, ד"ל שבעלמא טלטול מן הצד אסור, והתם רבי יהודה בן לקיש מתיר מפני שמתוך שאדם בהול על מתו יש לחוש שאם לא נתיר לו לטלטלו יבוא לכבות, אבל במוטל בחמה אסור. והלכה כרבי יהודה בן לקיש.

דיני מוקצה לר"י ולר"ש

יש כמה סוגים של מוקצה: א' מוקצה מחמת חסרון כיס, והיינו דבר שאדם מקפיד לשומרו שלא ישתמשו בו לדברים אחרים כדי שלא יפגם. ב' מוקצה מחמת גופו, והיינו דבר שאינו כלי או מאכל, כגון אבנים בעלי חיים ומעות. ג' כלי שמלאכתו לאיסור, והיינו כלי שעיקר תשמישו הוא מלאכה האסורה בשבת. ד' מוקצה מחמת מצוה, והיינו דבר שהוקצה למצוותו, כגון נוי סוכה. וכן שייך איסור מוקצה בדבר שהוא בסיס לדבר האסור, או בדבר שהיה מוקצה בכניסת השבת.

יש כמה שיטות תנאים מה נאסר במוקצה ומה לא נאסר. רבי יהודה מחמיר באיסור מוקצה ואוסר כל דבר שאדם הקצה מדעתו בכניסת השבת, מחמת שבאותו זמן היה מוקצה או בסיס למוקצה, או שהכניסו לאוצר וכדומה, ורבי שמעון מיקל בזה, וכדלהלן.

מ"ד. טלטול שמן שבנר או בקערה - מותר השמן שבנר ובקערה, לרבי יהודה אסור משום מוקצה, ולר"ש מותר להשתמש בו לאחר שנכבה הנר, (ולמר זוטרא בנרות גדולים אסור, מפני שאין דעתו עליהם). ולרבי אליעזר בנו של ר"ש מותר לקחת מנר הכבה דכיון שהוא כבה והולך אינו חייב משום מכבה, ומשמך המטפטף אפי' בשעה שהנר

דולק, דס"ל כאביו דלית ליה מוקצה, אמנם הוא מתיר אפי' בשעה שהנר דולק.

טלטול נר בשבת - לשיטת רבי יהודה מותר לטלטל נר חדש, אבל לא ישן משום שהוא מוקצה מחמת מיאוס. לשיטת רבי מאיר דווקא נר שהדליקו בו בשבת אסור בטלטול, דאית ליה מוקצה מחמת איסור ולא מוקצה מחמת מיאוס. ולשיטת רבי שמעון גם נר שהדליקו בו בשבת אינו אסור אלא בזמן שהוא דולק שמא יכבה. ואיתא בברייתא שכוס קערה ועשית לא יזיזם ממקומם, לעולא היינו לשיטת רבי יהודה, ולמר זוטרא אף לר"ש אסור בזה, דכיון שהם גדולים אין דעתו עליהם, דלא אסיק אדעתיה שיכבו היום. ופמוט מנורה של מתכת שאינה מאוסה, אם הדליקו עליו אסור לכו"ע - אף לר"מ, ואם לא הדליקו עליו מותר אף לרבי יהודה.

מ"ד: מיטה שיחדה למעות - אם הניח עליה מעות פעם אחת אפי' בחול אסור לטלטלה בשבת אפי' אם נסתלקו המעות מבעוד יום, כיון שהוקצתה לאיסור אבל אם לא יחדה למעות אין אסור לטלטלה אף אם היו עליה מעות בחול, אלא בעוד שיש עליה מעות והניחם מדעתו בשבת, או אם היו עליה מעות בזמן בין השמשות לרבי יהודה, ולר"ש דלית ליה מוקצה אין אסור אלא בעוד שהמעות עליה, דמעות אינם ראויים לכלום.

האם מוכני נחשב חלק מהעגלה לדיני טומאה ומוקצה - עגלה העשויה למרכב בני אדם שיש לה מוכני (-אופן), אם המוכני ניתן לפירוק, אין חשוב חיבור והוי כלי לעצמה, ונ"מ לענין טומאה שאם נגעה הטומאה באחד מהם אין השני טמא, ואין נמדדים יחד לענין שאם היא מ' סאה בלח שהם ב' כרים ביבש אינה מקבלת טומאה, (לבית הלל מדידתה מבחוץ, דגם עוביה בכלל), ואין המוכני מציל באוהל המת והיינו בבית הקברות שאין שם גג, דס"ל אהל זרוק שמייה אהל, וממילא אם היא מחזקת מ' סאה מה שבתוך מחיצותיה טהור, אבל גובה המוכני אינו מציל מפני הטומאה על כלים הבולטים למעלה מדופני העגלה, (וי"מ דאיירי כשיש גג, ובכלי חרס המוקף צמיד פתיל, ודעת רש"י שכלי חרס טמא אף במ' סאה, ועוד דאם המוכני מוקף צמיד פתיל הוא מציל בפני עצמו). ואין גוררים אותה בשבת כשיש על המוכני מעות, ואם היו עליה בבין השמשות מעות, לרבי יהודה אסור ולר"ש מותר.

חדש

ניתן להשיג שוב את הסט תמצית הש"ס (ללא תוס', ורש"י חלקי) על כל הש"ס במחיר 100 ₪.

בנוסף יצאו לאור מחדש כל חוברות תמצית משנה ברורה, 6 חלקים שבת. חוברות.

עלות חוברת 10 ₪ סט 50 ₪.

כמו כן ניתן להשיג את סיכומי תמצית ההלכה (עם טור ובי"ש שו"ע ונ"כ), על הלכות שבת, מועדים ונדה.

וכן יצאו לאור חוברות תמצית הש"ס (גפ"ת) על מסכתות שבת, ב"ק, ב"ג.

לפרטים 052-7692282

קיבלת תועלת מהגליון?

באפשרותך לזכות לומדים נוספים,

ניתן לתרום בגדרים פלוס' קופת 'תמצית'

מבחני 'לדעת'

מבחן שבועי על דף היומי ומשנה

ברורה הפך חיים ואהבת הסד

ניתן לעשות את המבחנים מיום שישי

עד יום שלישי בשעה 7:00 בבוקר:

- בטלפון 0737-289-669

- במייל 7692282@gmail.com

- בגדרים פלוס קופת לדעת.

הגרלות: בכל שבוע על 500 ₪ במזומן,

זיכוי 400 ₪ ברשת 'יפה נוף', 101 זוכים

בזיכוי 100 ₪ ברשת 'יפה נוף'.

סיכומי 'תמצית'

ניתן להשיג את גליונות סיכומי תמצית ההודשיים על

הדף היומי / משנה ברורה ומוסר (לפי סדר הדף היומי

בהלכה).

- בנקודות ההפצה

- במייל 7692282@gmail.com

- בפקס 0799-414144

בנוסף ניתן לקבל במייל סיכומים על כל מסכתות הש"ס, ועל כל המשנה ברורה, ועל תנ"ך וספרי מוסר, או סיכומים לפי סדר הלימוד של: העמוד היומי, חבורת ש"ס, קנין ירושלמי, דף הכולל, קנין הלכה, תרי דף, אורייתא, אהבת שלום, ומפעל הש"ס.

הסיכומים מיועדים לחזרה בלבד ואין לסמוך להלכה. לרגל תחילת לימוד ניתן לקבל במייל חינם או לרכוש (במחיר 10 ₪) חוברת תמצית הש"ס (גפ"ת) על כל מסכת שבת.